

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 59/2025-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Petra Molnára a Petra Straku (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], zastúpenej JUDr. Michalom Vlkolinským, advokátom, Námestie SNP 87/8, Zvolen, proti postupu Okresného súdu Lučenec v konaní vedenom pod sp. zn. VK-2C/8/2023 a jeho uznesení z 22. mája 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 25. júla 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v záhlaví uvedenom konaní a jeho uznesením z 22. mája 2024. Navrhuje napadnuté uznesenie okresného súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Žiada o priznanie náhrady trov konania v konaní pred ústavným súdom 713,96 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti a k nej priložených príloh vyplýva nasledovný stav veci:

3. Uznesením okresného súdu č. k. VK-2C/8/2023-271 z 21. februára 2024 vydaným vyšším súdnym úradníkom bolo rozhodnuté, že žalobca je povinný zaplatiť sťažovateľke trovy konania 2 699,91 eur pozostávajúce zo zaplateného súdneho poplatku 16,50 eur a trov právneho zastúpenia 2 683,41 eur. Pri výpočte trov právneho zastúpenia vyšší súdny úradník vychádzal z hodnoty sporu (návrh na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia, ktorým sa žalobca domáhal, aby okresný súd zriadil v jeho prospech záložné právo k určitým nehnuteľnostiam na účely splnenia jeho pohľadávky na náhradu škody) 450 000 eur s príslušenstvom v zmysle § 10 ods. 1 a 2 vyhlášky

Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

4. Proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podal žalobca sťažnosť, v ktorej argumentoval, že pri výpočte hodnoty jedného úkonu právnej služby vyšší súdny úradník postupoval v úplnom rozpore s platným objektívnym právom a aj v úplnom rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou súdov v tejto veci. V konaní o návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia, ktorý bol podaný v čase pred začatím konania vo veci samej, nie je možné určiť hodnotu sporu, a preto je aplikácia § 10 ods. 1 vyhlášky z povahy veci týmto vylúčená.

5. Napadnutým uznesením vydaným sudkyňou bolo zrušené uznesenie vyššieho súdneho úradníka. Podľa právneho názoru sudkyne nerozhodol vyšší súdny úradník vecne správne, keď vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby podľa § 10 ods.1 vyhlášky. Sudkyňa poukázala na nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 148/2023-59 z 24. augusta 2023, v ktorom bolo konštatované, že *«práve vzhľadom na predmet sporu, ktorým bolo zriadenie záložného práva na zabezpečenie pohľadávky, nemožno podľa názoru ústavného súdu pri určovaní tarifnej odmeny za poskytnuté právne služby vychádzať z hodnoty zabezpečovanej pohľadávky. Zriadenie záložného práva súdom nezakladá priamo nárok na uspokojenie zabezpečenej pohľadávky, aj keď je jej výška pri podaní návrhu známa. Vyriešenie otázky, v akom rozsahu bude táto pohľadávka uspokojená, bude predmetom samostatného konania, v ktorom dôjde k meritórnemu rozhodnutiu. Až v konaní, ktorého výsledkom bude nadobudnutie konkrétnej majetkovej hodnoty, bude možné určiť „hodnotu alebo cenu práva“.*».

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Proti napadnutému uzneseniu podala sťažovateľka túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

7. Pokiaľ ide o výšku základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby, sťažovateľka vychádzala z hodnoty sporu, za ktorú považovala sumu 450 000 eur. Hodnota sporu vyplývala priamo z návrhu žalobcu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia, a preto podľa jej názoru ide o právo, ktoré je ocenieľné peniazmi. Z tohto dôvodu preto prináleží právnenému zástupcovi sťažovateľky tarifná odmena za jeden úkon právnej služby v zmysle § 10 ods. 2 vyhlášky.

8. Sťažovateľka poukázala aj na nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 478/2014-28 z 18. marca 2015, podľa ktorého *„z uvedeného gramatického, logického a systematického posúdenia označených ustanovení advokátskej tarify možno vyvodit' záver, že pokiaľ je vec, právo alebo plnenie, ktoré je predmetom súdneho sporu peniazmi ocenieľné, potom sa táto čiastka (suma) považuje za základ pre tarifnú hodnotu...“*. Uvedený nález ústavného súdu je možné generálne vzťahovať na každý úkon právnej služby v ktoromkoľvek spore, ktorého plnenie je peniazmi ocenieľné.

9. Podľa názoru sťažovateľky právny názor sudkyne arbitrárne vybočuje z uvedenej rozhodovacej praxe ústavného súdu a odkazuje na rozhodnutie ústavného súdu, ktorý pre rozhodovanie nie je použiteľný v tejto veci. Pri zriadení záložného práva na zabezpečenie pohľadávky nemožno vychádzať z hodnoty zabezpečovanej pohľadávky, pričom to bol práve žalobca, ktorý ustálil hodnotu sporu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

11. Ústavný súd, pridržiavajúc sa svojej stabilnej judikatúry, poukazuje predovšetkým na to, že základné právo na súdnu ochranu, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie „je výsledkové“, to znamená, musí mu zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08).

12. Ústavný súd už vo svojej judikatúre opakovane vyslovil, že predpokladom na záver o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je len také jeho porušenie, ktoré nie je napravitelné alebo odstrániteľné činnosťou všeobecného súdu pred začatím konania alebo v konaní vo veci samej, resp. ktorého nápravu nemožno dosiahnuť procesnými prostriedkami, ktoré sú obsiahnuté v príslušnom procesnom kódexe (m. m. I. ÚS 148/03, III. ÚS 355/05, II. ÚS 307/06). V nadväznosti na to ústavný súd pripomína, že v rámci konania o ústavnej sťažnosti zásadne preskúmava len konečné rozhodnutia t. j. musí ísť o rozhodnutia, ktorými sa konanie vo veci samej právoplatne skončilo, právoplatne sa nimi rozhodlo o určitej časti konania alebo ktorým sa právoplatne vyriešila iba určitá parciálna procesná otázka. Ak právny poriadok preto pripúšťa iné možnosti nápravy uplatnením riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov, nemožno sa domáhať ochrany svojich práv v konaní pred ústavným súdom (napr. II. ÚS 211/2016).

13. Napriek tomu aj kasačné rozhodnutie všeobecného súdu môže porušiť základné právo účastníka konania. Aj vydanie procesného rozhodnutia všeobecným súdom je potrebné považovať za súčasť poskytovania súdnej ochrany. Ide najmä o prípady, ak všeobecný súd vyrieši s konečnou platnosťou otázku, ktorá je spôsobilá zásadným spôsobom ovplyvniť ďalší priebeh konania alebo jeho výsledok, prípadne ním konanie v istej časti končí a náprava eventuálneho pochybenia by mohla byť dosiahnutá len zásahom ústavného súdu po skončení konania pri posudzovaní spravodlivosti konania ako celku, čo by nebolo účelné (II. ÚS 344/2019). Inými slovami, musí ísť o rozhodnutie spôsobilé výrazne a nezvratným spôsobom zasiahnuť do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných základných práv alebo slobôd sťažovateľa, ako aj to, že námietka ich porušenia sa musí vzťahovať výlučne na dané štádium konania a nemohla by už byť uplatnená neskôr (IV. ÚS 195/2010), prípadne by sa tento negatívny dôsledok musel zároveň vzťahovať na výsledok konania a nebolo by ho možné korigovať v ďalšom procesnom postupe alebo v opravných konaniach (IV. ÚS 322/09).

14. Ústavný súd poukazuje aj na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, to znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať

ústavnými sťažnosťami len za predpokladu, že sa sťažovateľ nemôže a ani v budúcnosti nebude môcť domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom využitím takých právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Zmyslom a účelom princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 zákona o ústavnom súde (m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

15. Sťažovateľka namietala, že sudkyňa nerozhodla ústavne udržateľne, keď zrušila uznesenie vyššieho súdneho úradníka, pretože pri určovaní tarifnej hodnoty veci nevychádzala z výšky zabezpečovanej pohľadávky. Sudkyňa totiž ustálila predmet konania ako nevyčísliteľný na účely určenia tarifnej hodnoty veci z dôvodu, že jeho predmetom bol návrh na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia.

16. Ústavný súd uvádza, že napadnuté uznesenie je kasačným rozhodnutím. Otázku, či predmet tohto konania (návrh na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia) je ocniteľný alebo neocniteľný peniazmi na účely určenia tarifnej hodnoty veci, podľa názoru ústavného súdu nevyriešilo napadnuté uznesenie konečným spôsobom. Zároveň jeho prípadná vecná nesprávnosť mohla byť reparačná sťažnosťou proti druhému uzneseniu vyššieho súdneho úradníka, pretože sudca nie je viazaný svojím skorším právnym názorom na rozdiel od vyššieho súdneho úradníka (§ 250 ods. 2 Civilného sporového poriadku). Zo žiadneho ustanovenia Civilného sporového poriadku totiž nemožno vyvodiť, že by sudca nemohol už raz vyslovený právny názor vo veci v neskoršom sťažnostnom konaní zmeniť.

17. Po vydaní napadnutého uznesenia rozhodovanie o konkrétnej výške trov konania ďalej prebiehalo pred okresným súdom a sťažovateľka stále disponovala účinným právnym prostriedkom na ochranu svojich práv (sťažnosť) v prípade nespokojnosti s druhým rozhodnutím vyššieho súdneho úradníka. Sťažovateľka však nevyužila svoje procesné oprávnenie podať sťažnosť proti druhému uzneseniu vyššieho súdneho úradníka z 5. augusta 2024 právoplatným 13. septembra 2024, čo ústavný súd zistil v súčinnosti s okresným súdom. V dôsledku kasačného rozhodnutia sudkyne teda nebola obmedzená možnosť sťažovateľky prezentovať svoje argumenty predostreté v ústavnej sťažnosti v ďalšom konaní pred okresným súdom.

18. Ústavný súd preto konštatuje, že v okolnostiach daného prípadu nie sú splnené predpoklady na výnimku z už spomenutej zásady, podľa ktorej ústavný súd v rámci konania o ústavnej sťažnosti zásadne preskúmava len konečné rozhodnutia. Na tomto závere nemení nič ani skutočnosť, že v napadnutom uznesení sudkyňa vyslovila pre vyššieho súdneho úradníka záväzný právny názor. Za týchto okolností ústavný súd považoval ústavnú sťažnosť sťažovateľky za predčasne podanú.

19. Keďže je úlohou nielen ústavného súdu, ale aj všeobecných súdov poskytovať ochranu základným právam, ústavný súd v duchu zásady sebaobmedzenia s ohľadom na princíp subsidiarity

a zásadu *rationae temporis* odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

20. Ako *obiter dictum* ústavný súd uvádza, že sudkyňa ustálila predmet tohto konania ako neoceniteľný peniazmi na účely určenia tarifnej hodnoty veci, čo opodstatňuje aplikáciu § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky. Po preskúmaní napadnutého uznesenia ústavný súd argumentáciu sťažovateľky nevyhodnotil ako spôsobilú spochybníť jeho ústavnú udržateľnosť. Ústavný súd konštatuje, že sudkyňa jasne, zrozumiteľne a logicky vyjadrila dôvody zrušenia rozhodnutia vyššieho súdneho úradníka. Nemožno preto vysloviť, že by postupovala svojvoľne alebo akýmkoľvek iným zjavne nesprávnym spôsobom vykladala, resp. aplikovala príslušné právne predpisy. Z tohto dôvodu v tomto prípade preto nehrozila nezvratná nesprávnosť z dôvodu kasačnej záväznosti právneho názoru sudkyne, pretože jej právny názor je vecne správny.

21. Okrem nálezu ústavného súdu (publikovaný v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 2/2023), na ktorý poukázala aj sudkyňa, ústavný súd už uvedenú problematiku opakovane riešil. Ústavný súd už skôr dospel k rovnakému právnomu záveru ako už v uvedenom náleze ústavného súdu, t. j. tarifnú hodnotu sporu v prípade návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia ustálil ako neoceniteľnú v peniazoch na účely určenia tarifnej hodnoty veci (napr. II. ÚS 140/2021, III. ÚS 420/2022, I. ÚS 305/2023).

22. Pokiaľ sťažovateľka na podporu svojej argumentácie poukázala na právne závery vyplývajúce z nálezu ústavného súdu č. k. II. ÚS 478/2014-28 z 18. marca 2015, ústavný súd poukazuje na odlišnosť označenej veci, keďže sa v nej neprerokúvala hodnota úkonu právnej služby v konaní o návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia (predmetom konania bolo určenie vlastníckeho práva k nehnuteľným veciam).

23. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľky bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jej ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. januára 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu